

BRÅVALLABLADET

F 13 KAMRATFÖRENING

Bildad 13/6 1985

April 2003

Nr 36

Haveri med komplikationer

Flygvapnet har alltid kännetecknats av stor professionalism – här följer ett exempel på detta - i form av undantaget som bekräftar regeln.

På en numera nedlagd flottilj inträffade enligt min synnerligen trovärdige sagesman följande:

En av F13:s förare var tillfälligt kommanderad till annan flottilj för ett samarbete med en av vapnets psykologer. När mötet började bli lite segt, föreslog han damen i fråga, att man skulle gå ut för att bese övningar i landning på smal bana. Dessa genomfördes med fpl 35A, Draken, på den långa taxibanan. Sagt och gjort, man promenerade ut till banan.

Det ena flygplanet efter det andra gled in och landade pyrdligt, trots det begränsade utrymmet. Ett plan kommer emellertid in med infällt ställ, varvid vår sagesman säger till flickan: "Nu kommer Du att få se hur en buklandlandning går till." Eftersom hon var väl införstådd med situationens allvar, påpekade hon upprört, att man väl ändå borde göra något för att förhindra det till synes säkra haveriet. Han påpekar dock med stoiskt lugn, att inte ens om han vore världsmästare på 800 meter, så skulle han ha en chans att hinna kuta iväg för att förhindra vad som uppenbarligen var på gång. Efter att ha backat något från banan beslöt man sig därför att lugnt avvakta händelsernas vidare gång.

Flygplanets fälltank tar först mark och avger en imponerande eldkvast. När planet stannat, minskar branden betydligt, endast spridda småbränder återstår. Föraren nödfaller huven, som med kraft far bakåt och klappar till fenan. Till saken hör att katapultstolen osäkrats då huven försvann, miljön var alltså något riskfylld. Föraren reser sig raskt – men sätter sig igen. Trots att han är omedveten om buklandningen har han

bråttom, eftersom han av föraren i ett annat flygplan, som befann sig i landningsvarvet, varskotts om branden. Orsaken till att han satte sig var, att han visserligen frigjort alla anslutningar - utom benfixeringen. Han är emellertid snart ute, pigg och kry men något upprörd.

Nu förväntar sig den lilla, men häpnadskäddas skaran, att räddningsbilar och ambulans skall komma, men icke sa Nicke. Det dröjer och det dröjer. Sent omsider kommer dock den stora bilen med ansevärd fart, gör en U-sväng, och välter några tiotal meter från det havererade flygplanet. Innan bilen lagt sig till ro på sidan, har den dock med centrifugalkraftens hjälp slungat en man ur räddningsmanskapat ut på gräset. Som genom ett under krossas han inte. Det skulle senare visa sig att några revben rykt, och att han blivit medvetlös.

Men när nöden är som störst och så vidare, då anländer den lilla räddningsbilen, det vill säga den som egentligen skall komma först för att snabbt rädda föraren. Man tar fram brandslangen, men upptäcker att slangen är för kort, d v s att bilen står för långt från haveristen. Med ivriga handviftningar fås chauffören att köra närmare. Ingenting kommer emellertid ur slangen. Trots att kranen är vidöppen och att sprutföraren noga tittar in i munstycket, så är det torrt som i en öken. Vid en närmare okulärbesiktning upptäcker någon att bilen står med ett hjul på slangen.

Föraren har i brådskan inte kuperat motorn, så den mal på, vilket oroar räddningspersonalen, som ger en ordentlig pulverdos i luftintaget (Ett effektivt sätt att fördärva en i övrigt oskadd motor, sättares anmärkning). Motorn svarar genom att gå ned i varv, men ger sig inte ens för en andra och sista besprutning.

(Forts på sid 8)

ÅRSMÖTE

Torsdagen den 8 maj kl 1800 i Frivillighuset med eftersnack och enkel förtäring i By 97.

Kvällens gäst är f d SAS-kaptenen Nils Benker med flygvapenförflutet som kallat sitt kåseri:

Från Herb McKinley till Gottröra.

Nisse Benker med idrotts- och flygfemkampsförflutet tillsammans med P-O Nilsson tävlade mot världsstjärnan på 400 m, Herb McKinley, i början av 50-talet vilket bildar utgångspunkt för ett antal upplevelser med avslutning vid "Gottrörahaveriet". Vi lovar att det blir en underhållande afton.

Anmälan m h t utspisningen senast den 5 maj till tfn 011-31 15 41. Telefonsvarare eller mänsklig dito.

Styrelsen hälsar alla medlemmar hjärtligt välkomna.

Ordföranden har ordet

En tisdagsförmiddag i början av januari genomförde vi årets första styrelsemöte i vår fina lokal vid röd platta. Efteråt fikade vi tillsammans med tisdagsgruppen, som oförtrutet tar hand om arvet efter F 13.

Vad hade vi då på agendan? 2003 är ett speciellt år. **Det är nämligen 60 år sedan flottiljen sattes upp**, 1943 mitt under andra världskriget. Detta planerar vi på något sätt att ihågkomma, förhoppningsvis tillsammans med den lokala pressen. Tidningarnas arkiv bör undersökas, ty det måste ha skrivits en hel del om F 13 under årens lopp. F 13 var en viktig länk i vårt försvar, en framgångsrik flygflottilj, som hade en betydande del i Norrköpings historia under 1900-talet.

Vid senaste höstmötet satt jag vid samma kaffebord som f d vpl Bertil Andersson. Kanske mest känd som "Sparta". Han tillhör en exklusiv skara vpl, nämligen den första kullen på F 13. De skulle rycka in före kl ett på dagen. Sparta var vid grinden redan klockan sju. Han kan kalla sig för den absolut första vpl på F 13. Vår öppethusdag den 30 juni får bli den dag då vi ska fira en del olika minnen. Planerna är redan igång.

Vår mötet äger rum den 8 maj. Föredragshållare blir den från Flygvapnet och SAS välkände piloten Nisse Benker. Han kommer bland annat att tala om Gottrörahavet och dess besynnerliga konsekvenser.

12-15 april åker vi iväg på en fyradagars resa till Tyskland. Det är Åke Renåker som planerar och kommer att vara reseledare. Vi kommer att besöka en flygbas nära Rostock utrustad med Mig 29. Hans Wörn är vår guide. Han har tidigare varit försvarsattaché i Tyskland.

Årets flygdag kommer att genomföras på F 21 den 14 juni. Det kanske t o m blir flygning i midnattssolens sken. Ett önskemål är att i lågprisflygets tidevarv ordna en charterresa till Luleå. Det är ju inte nästgårds att ta sig dit. Tyvärr har ett par planerade resor blivit inställda p g a för få anmälningar. Kanske kommer vår samverkan med Malmens kamratförening att hjälpa oss att genomföra fler resor. Som bonuseffekt kommer vi att träffa andra kamrater. Två möten är redan genomförda med Malmen. Ett på Bråvalla förra året och ett den 15 januari i år på Malmen. Fina lokaler med plats för många deltagare i Flygets hus och så naturligtvis Flygvapenmuseet. Det kan man besöka hur många gånger som helst.

Tidigare teknikern vid F 13, mj Göran Hagman, ingår bland de ansvariga att bygga upp Flygvapnets flygutbildning på Malmen. Han gav oss en mycket intressant genomgång om detta. Grundläggande flygutbildningen GFU flyttar från F 10 och Grundläggande taktikutbildningen GTU flyttar från F 16 till Malmen. Totalt ca 40 elever varje år. Med den redan pågående verksamheten blir det full fart på "flygets vagga".

Fram till den 14 januari i år var det riktig vinter. Ett mäktigt högtryck hade parkerat sig över landet. Ordentligt kallt med mer än 20 minusgrader långt ner i södra Sverige, gav blanka och mycket inbjudande skridskoisar i Kolmården, Göta kanal, och Bråviken. Jag har många gånger sagt att det var bättre vintrar förr, då tänker jag exempelvis på vintern 1961-1962 då vi plogade upp en isbas på Bråvikens södra sida vid Djurö kvarn. Där landade vi med Draken på isen. Mer om dessa äventyr på annan plats.

På gräsmattan utanför vår lokal står en Rb 68 med den rätta resningen. Tyvärr har tidens tand farit illa med roboten och vi har inte haft möjligheter att underhålla den på rätt sätt. Nu har Arboga kamratförening tagit kontakt med oss för att eventuellt få ta över roboten. Kontakter har tagits med FV-museet som äger den, och efter moget övervägande kommer vi att tillmötesgå Arboga. De har ju fokuserat sin verksamhet på försvarets robotar. Vi har ställt ett krav: Att bli inviterade till invigningen i Arboga. Det hela kommer att dokumenteras, både flyttningen och invigningen. Vi återkommer med erbjudande om en endagsresa till Arboga via F 1 flygmuseum.

Kamratföreningens grundare och Bråvallabladets flitige redaktör, Lars-Håkan Svensson, vill lämna över redaktionsansvaret för vår tidning. Nu har vi lyckats intressera nyblivne pensionären Björn Sjöstedt och f d meteorologen Åke Jönsson med Lars-Håkan som mentor. I redaktionen deltar också Ulric Ingå som ser till att tidningen sammanställs till lämplig form. Egentligen borde det vara en tregrupp, men vi får tills vidare vara nöjda med en rote. Finns bland läsarna förslag om den tredje personen så är vi lyhörda inom styrelsen. Gärna en kvinna eller f d civilanställd. Till sist en önskan till alla våra medlemmar och läsare av detta blad: Hjälp till med underlag från Din verksamhet på F 13, i skrift, bild eller som enkla idéer. Allt är välkommet.

Med detta så tror jag att vi kan se fram emot ett intressant första halvår 2003. Efter sommaren återkommer vi med höstens program.

Väl mött!

Bo Fransson
Ordförande

